

ISKORAK

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2020. GODINU

IZDAVAČ

ISKORAK

Šenoina 26, 10 000 Zagreb

+385 91 2444 666

info@iskorak.hr

www.iskorak.hr

facebook.com/iskorak.hr

UREDNIŠTVO

Zoran Dominković

Dubravko Pogledić

Saša Tkalec

Renata Debartoli

Zagreb, ožujak 2021.

SADRŽAJ

O NAMA	4
STRATEŠKI CILJEVI 2016.-2021.	6
UTJECAJ POTRESA I COVID-19 PANDEMIJE	7
ISKORAK ZA ZDRAVLJE	9
ISKORAK U DRUŠTVO	15
ISKORAK NAPRIJED	19
OSTALO	24
ZAHVALE	31

O NAMA

Mi smo organizacija civilnog društva osnovana 2002. godine čija misija je promicanje i zaštita ljudskih prava građana i građanki Republike Hrvatske, a posebno ljudskih prava lezbijski, gejeva, biseksualnih, transrodnih i interspolnih (LGBTI) osoba te zalaganje za njihovu participaciju u društvu kao jednakopravnih građana i građanki Republike Hrvatske. Svoju misiju ostvarujemo kroz svoje javnozagovaračke, medijske, društveno-kulturne i zdravstvene programe.

MISIJA

Iskorak je neprofitna nevladina organizacija koja djeluje sukladno potrebama seksualnih i rodnih manjina kroz svoje javno zagovaračke, medijske, društveno-kulturne i zdravstvene programe.

VIZIJA

Naša vizija je budućnost u kojoj su ostvarene sve potrebe seksualnih i rodnih manjina.

VRIJEDNOSTI

Zalažemo se za vrijednosti civilnog društva poput individualnih sloboda, nenasilja, ravnopravnosti, pravednosti, tolerancije i prihvaćanja različitosti, humanizma i ljubavi.

PRINCIPI DJELOVANJA

Transparentnost, otvorenost, dobrobit LGBT zajednice i kredibilitet pred LGBT zajednicom.

CILJEVI

Ciljevi Udruge su:

- zagovaranje i unaprjeđenje javnih politika za zaštitu prava seksualnih i rodnih manjina i osoba koje žive s HIV/AIDS-om;

- unaprjeđenje zdravlja i pristupa zdravstvenim i socijalnim uslugama u svrhu poboljšanja kvalitete življenja seksualnih i rodnih manjina i osoba koje žive s HIV/AIDS-om;
- izgradnja, unaprjeđenje i promicanje kulturno-društvene infrastrukture u svrhu povećanja društveno-socijalne uključenosti seksualnih i rodnih manjina i osoba koje žive s HIV/AIDS-om te njihovom ravnopravnijem sudjelovanju u društvu;
- promicanje društvenih promjena povezujući obrazovanje, aktivizam i istraživanje te doprinos razvoju demokratskog i civilnog društva, zaštiti i promociji ljudskih i građanskih prava i sloboda, razvoju volonterstva te neprofitnog poduzetništva.

STRATEŠKI CILJEVI 2016.-2021.

Za razdoblje 2016.-2021. godine definirana su tri strateška područja u kojima će Udruga djelovati.

STRATEŠKO PODRUČJE #1 - ISKORAK ZA ZDRAVLJE

Unaprjeđenje tjelesnog i mentalnog zdravlja i pristupa zdravstvenim i socijalnim uslugama u svrhu poboljšanja kvalitete življenja seksualnih i rodnih manjina i osoba koje žive s HIV/AIDS-om.

STRATEŠKO PODRUČJE #2 - ISKORAK U DRUŠTVO

Izgradnja, unaprjeđenje i promicanje kulturno-društvene infrastrukture u svrhu povećanja uključenosti seksualnih i rodnih manjina i osoba koje žive s HIV/AIDS-om te njihovom ravnopravnijem sudjelovanju u društvu.

STRATEŠKO PODRUČJE #3 - ISKORAK NAPRIJED

Zagovaranje i unaprjeđenje javnih politika za zaštitu prava seksualnih i rodnih manjina i osoba koje žive s HIV/AIDS-om u područjima zdravstva i socijalne uključenosti.

UTJECAJ POTRESA I COVID-19 PANDEMIJE

Zbog posljedica potresa u ožujku 2020. došlo je do značajnog oštećenja prostora kojeg smo koristili u Petrinjskoj 27. Nakon pregleda statičara zgrada je označena kao trajno neuporabljiva. Unatoč naporima Udruge, nije došlo do obnove, naprotiv zbog oštećenog krovišta došlo je do dodatnog oštećenja prostora vodom. Udruga je tražila zamjenski prostor od Ministarstva državne imovine, međutim, pregledom ponuđenih zamjenskih prostora utvrđeno je da ne odgovaraju Udrudi zbog brojnih razloga. Privremeno smo koristili prostore drugih udruge ("Centar za mlade" udruge Zamisli, "Šesnaesticu" udruge K-zona te "Rodino gnijezdo" udruge Roda) za provođenje naših aktivnosti. Na kraju smo pronašli prostor u privatnom vlasništvu u Šenoinoj 26 koji odgovara potrebama Udruge.

PROSTOR UDRUGE U PETRINJSKOJ 27 OŠTEĆEN POTRESOM

Napravili smo promjene u našem radu zbog COVID-19 pandemije prateći preporuke Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i odluke Nacionalnog stožera civilne zaštite. Dio zaposlenika udruge radio je od kuće. U samom prostoru Udruge provodile su se mjere u skladu s preporukama, posebice oko fizičke distance, nošenja maski za lice, dezifiniranja ruku i površina. Dio naših aktivnosti je preoblikovan u druge modalitete rada, primjerice putem interneta ili telefona, a neke aktivnosti su provedene na otvorenom. Također, naše aktivnosti zagovaranja u području zdravstva su bile otežane jer su donosioci odluka i ključni dionici bili preplavljeni COVID-19 epidemijom. Specifične promjene su navedene kod pojedinih aktivnosti u nastavku ovog izvještaja.

Pripremili smo koronavirus info centar za LGBTI zajednicu (koronavirus.iskorak.hr) jer je COVID-19 epidemija imala specifičan utjecaj na našu zajednicu, posebice tijekom lockdowna. Putem info centra pružili smo specifične savjete za osobe koje žive s HIV-om, trans osobe, PrEP korisnike, migrante, kao i specifične savjete o obiteljskom životu i seksu u doba pandemije.

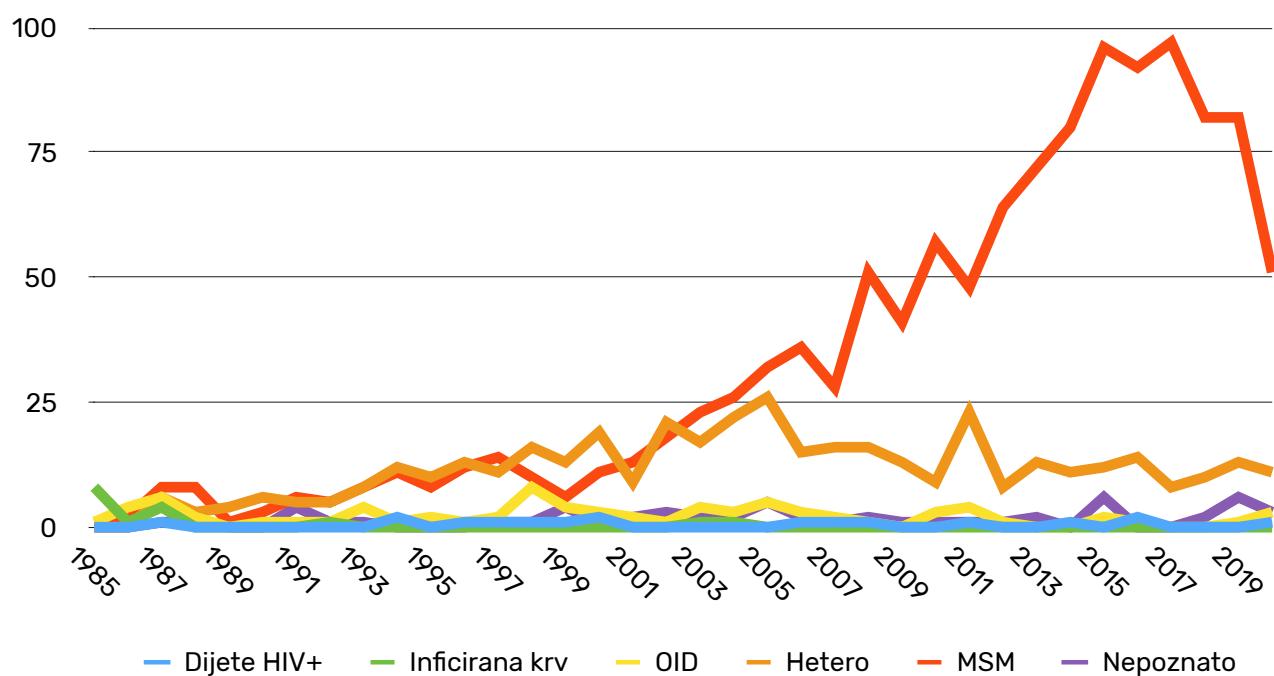
The collage includes:

- Osnovne informacije o koronavirusu**: A circular icon with a green and blue virus-like pattern containing medical symbols like a cross, a stethoscope, and a syringe.
- Osobe koje žive s HIV-om**: A person holding a red ribbon.
- Trans, interspolne i rođenodjeljivane (TIRV) osobe**: A colorful target icon.
- Što trebam učiniti ako imam simptome?**: A large orange panel with icons for handwashing, disinfecting surfaces, staying at home, avoiding crowds, and maintaining social distance.
- Osobe koje žive s HIV-om**: Silhouettes of two people talking under a blue sky with thought bubbles.
- Psihološka podrška**: Two people sitting facing each other with thought bubbles above them.
- Pravna podrška**: A hand holding a scale of justice.
- Zdravstvena podrška**: A group of healthcare professionals.
- Seks u doba pandemije**: A person lying in bed.
- LGBTI visitors, immigrants, refugees and asylum-seekers**: Small figures of diverse people.
- Kontakt**: Three wooden blocks with icons for a phone, a person, and a speech bubble.
- Upute za osobe koje žive s HIV-om**: Text about symptoms like respiratory illnesses, fatigue, and fever, and instructions for self-protection and community responsibility.
- Minoge osobe koje žive s HIV-om zabilježe su oko toga da su pod velikim rizikom od infekcije COVID-19**: Text about the increased risk for people living with HIV due to their immune system.
- Ako živiš s HIV-om, broj CD4 ti je veći od 200 i imaš nemjerljivu viremiju, ne smatra se da imaš ostaljivo imunitetni sustav**: Text about the misconception that people with HIV have no immune system.
- Ako živiš s HIV-om, a broj CD4 ti je manji od 200 ili imaš mjerljivu viremiju, moguće bi biti pod velikim rizikom od COVID-19**: Text about the increased risk for people with HIV due to their immune system.
- U nastavku prenosimo informacije i savjete za osobe koje žive s HIV-om iz HIV ambulante (Klinika za infektivne bolesti "Dr. Fran Mihaljević"), vezano uz epidemiju COVID-19**: Text about the continuation of information and advice from the HIV clinic regarding COVID-19.
- Kontakt telefon i e-mail:** Icons of hands holding a red ribbon.
- Mobilna linija HIV ambulante: 091 4012 030**: Text with a phone number.

KORONAVIRUS INFO CENTAR ZA LGBTI ZAJEDNICU

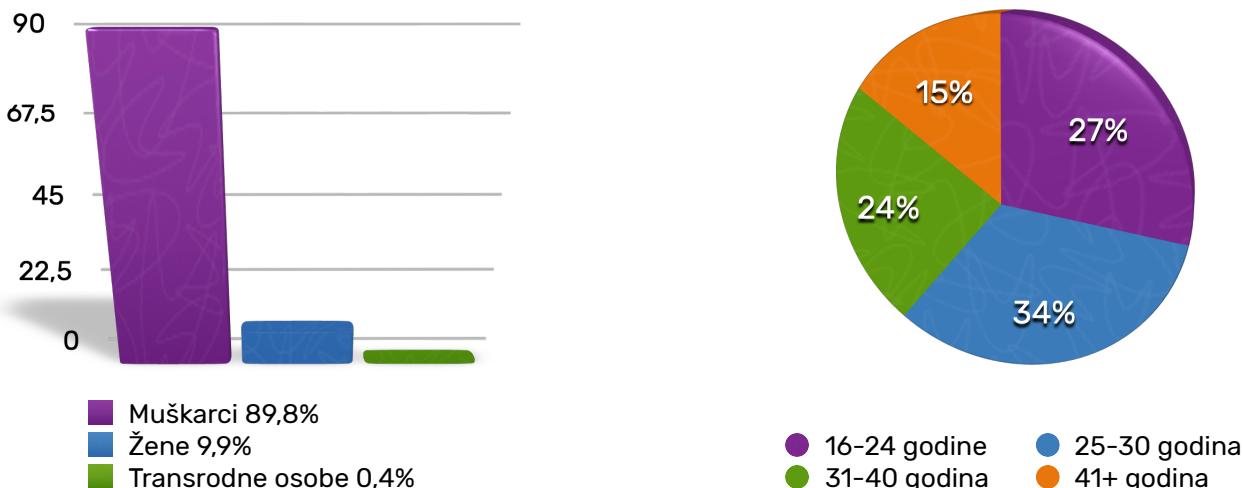
ISKORAK ZA ZDRAVLJE

U Hrvatskoj HIV najviše pogađa muškarce koji imaju spolne odnose s drugim muškarcima (MSM), što su većinom gej i biseksualni muškarci, no i muškarci s heteroseksualnim identitetom koji imaju spolne odnose s drugim muškarcima. U 2020. je primjećeno smanjenje u broju novih dijagnoza HIV-a u Hrvatskoj, što je većinski objašnjeno smanjenjem u broju testiranja na HIV zbog ograničenja uslijed COVID-19 mjera.

GRAFIKON: BROJ NOVODIJAGNOSTICIRANIH HIV INFKECIJA U HRVATSKOJ PREMA VJEROJATNOM NAČINU PRIJENOSA U RAZDOBLJU OD 1985. DO 15.11.2020. (IZVOR: HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO, 2020.)

Kroz naš program iZdravlje u cilju povećanja protektivnih ponašanja, testiranja na HIV, povezivanja s liječenjem i smanjenjem stigme provodimo promotivno-edukativne kampanje i direktni rad s korisnicima putem Interneta, telefona, mobilnih aplikacija i fizičkih lokacija na kojima se okupljaju MSM osobe, diseminaciju kondoma i lubrikanata, chemsex paketa za sigurniji seks, preventivne preglede izvan zdravstvenih institucija (testiranje u zajednici na HIV i sifilis brzim testovima, testiranje na klamidiju i gonoreju), podršku osobama koje žive s HIV-om, edukativne materijale i druge aktivnosti.

RASPODJELA TESTIRANIH OSOBA PO SPOLU I DOBI U 2020.

IZDRAVLJE U BROJKAMA U 2020.

15.000+	392
MSM dosegnuto zdravstvenim aktivnostima	individualna vršnjačka savjetovanja uživo, preko telefona, interneta i mobilnih aplikacija
11.808	9.312
diseminiranih kondoma	diseminiranih lubrikanata
872	12
preventivna pregleda/testiranja u 2020. godini	lokacija okupljanja MSM osoba obuhvaćenih aktivnostima

IZDVAJAMO

TESTIRANJE U ZAJEDNICI

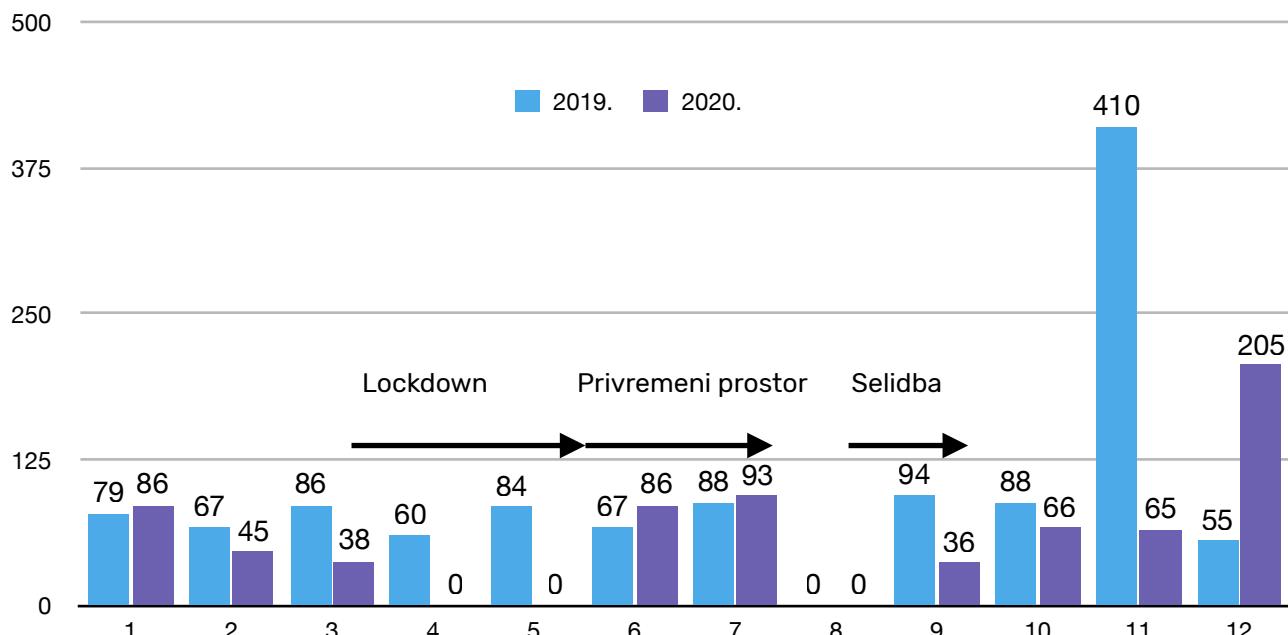
Iskorak pruža uslugu besplatnog, dobrovoljnog, anonimnog i povjerljivog testiranja na HIV i sifilis brzim testovima koji omogućuju rezultat u 60 sekundi. Također, za vrijeme Europskog tjedna testiranja i tijekom prosinca 2020. smo omogućili testiranje na klamidiju i gonoreju te testirali 152 korisnika. Testiranje omogućuje ranu dijagnozu što olakšava liječenje te sprječava prijenos infekcija na druge osobe. Uslugu pružamo u našem prostoru, odnosno izvan formalnih zdravstvenih institucija, prostoru koji je u potpunosti prijateljski i usmijeren na LGBTI zajednicu te za vrijeme Europskog tjedna

testiranja u drugim gradovima u Hrvatskoj. Testiranje se odvija uz podršku i stručnu superviziju Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

STATISTIKA TESTIRANJA U 2020.

720	
testiranja na HIV i sifilis u 2020. godini	
684	36
u Zagrebu	u Osijeku
152	
testiranja na klamidiju i gonoreju u Zagrebu	

U 2020. godini zabilježili smo pad od 39% u broju testiranja u odnosu na prošlu godinu zbog utjecaja COVID-19 pandemije (lockdown) i nemogućnosti korištenja prostora zbog posljedica potresa (korištenje zamjenskih prostora, selidba u novi prostor).

BROJ TESTIRANJA U ZAJEDNICI NA HIV/SIFILIS U 2019. I 2020.

IZDVAJAMO

EUROPSKI TJEDAN TESTIRANJA

Već osmu godinu zaredom obilježavamo Europski tjedan testiranja u koji je uključeno preko 50 europskih zemalja s više od 500 organizacija u Europi. Iako smo proteklih godina surađivali sa županijskim zavodima za javno zdravstvo u drugim gradovima (Osijek, Rijeka, Split), zbog opterećenja COVID-19 epidemijom neki zavodi nisu imali kapaciteta uključiti se te smo Tjedan testiranja 2020. proveli samo u Zagrebu i Osijeku. Osim testiranja na HIV i sifilis (testirano ukupno 163 korisnika/ca), u Zagrebu su se korisnici mogli testirati na klamidiju i gonoreju (testirano 103 korisnika). Statistika Europskog tjedna testiranja prikazana je skupno u tablici statistike testiranja.

EUROPSKI TJEDAN TESTIRANJA - OGLAS, TIMOVI IZ ZAGREBA I OSIJEKA

IZDVAJAMO

PSIHOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE

U Iskorakovom savjetovalištu klijentima se pruža mogućnost povjerljivog individualnog psihološkog savjetovanja. Osnovni cilj savjetovanja osobni je rast i razvoj, odnosno promocija mentalnog zdravlja i dobrobiti klijenta te unaprjeđenje klijentovih interpersonalnih odnosa. U 2020. godini zaposlena je stručna osoba (psihologinja) čime su se povećali kapaciteti psihološkog savjetovališta te je zabilježen porast održanih sati savjetovanja kao i broja korisnika.

U 2020. GODINI ODRŽANO JE

228

sati individualnih psiholoških savjetovanja

28

osoba koristilo uslugu savjetovanja

13

muškaraca

14

žena

1

trans osoba

PSIHOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE I SAVJETOVATELJICA

IZDVAJAMO

NAVIGATORI

S ciljem povećanja dosega u LGBTI zajednicu, posebno prema MSM korisnicima te pružanja većeg obujma neposredne usluge zdravstvenog savjetovanja, uvažavajući potrebe u zajednici izrađen je kurikulum i proveden je pilot trening za 10 kandidata za vršnjačke savjetnike – Navigatori. Zadaća Navigatora je pružiti inicijalnu zdravstvenu informaciju, te odgovarajuće usmjeriti korisnike na postojeće zdravstvene usluge u zajednici i sustavu.

Po okončanju pilot treninga, 6 sudionika je zadovoljilo kriterije da postanu Navigatori za određena mesta/modele savjetovanja, dok je 4 kandidata upućeno na dodatne aktivnosti u sklopu treninga. Provedena je evaluacija pilot-treninga, što je uključivalo

način regrutacije kandidata, sadržaj i izvođenje kurikuluma, te predstavlja osnovu za unaprjeđenje i redovno izvođenje treninga i programa savjetovanja naredne godine.

EDUKACIJA NAVIGATORA

NOVE POTREBE: LGBTI MIGRANTI

Tijekom 2020. godine primljeno je nekoliko upita LGBTI migranata koji su izrazili potrebu i interes za psihološkom i pravnom podrškom, pri čemu je u pružanju usluge osobit izazov predstavljala jezična barijera.

S obzirom na to da se očekuje kontinuirano povećanje broja ovakvih upita u narednom razdoblju, kao i s obzirom na izrazitu izloženost zdravstvenim, socijalnim i društvenim rizicima članova ove LGBTI podskupine u Hrvatskoj, utvrđena je potreba za proširenjem kapaciteta i omogućavanjem pružanja usluga Iskoraka prilagođenih specifičnim potrebama i na jezicima kojima govore LGBTI migranti.

ISKORAK U DRUŠTVO

Društvene, kulturne i rekreativne aktivnosti Iskoraka doprinose boljoj uključenosti, osnaživanju i povezanosti LGBTI osoba u društvu, te pružaju socijalnu i kulturno-društvenu infrastrukturu, mrežu podrške i osjećaj prihvaćenosti u kontekstu šire zajednice i aktualnih izazova.

Uspostavljanje sigurnih prostora i odnosa za LGBTI osobe osobito je važno u kontekstu serije homofobnih napada u javnim prostorima tijekom 2020. godine. Ovi životno ugrožavajući incidenti daju konkretnu dimenziju istraživanju Europske komisije o diskriminaciji iz 2019. prema kojem 51% građana Hrvatske smatra da lezbijke, gejevi i biseksualne osobe ne bi trebali imati ista prava kao i heteroseksualci, dok 58% seksualne odnose između osoba istog spola smatra nenormalnima.

IZDVAJAMO

DRUŠTVENE AKTIVNOSTI

Društvene i kulturne aktivnosti tijekom 2020. godine provodile su se u prostorima Iskoraka i suradnih organizacija (K-Zona, udruga Zamisli, udruga Roda) kao i na otvorenom, uvažavajući zaštitne mjere i ograničenja okupljanja.

NOVI PROSTOR UDRUGE U ŠENOINOJ 26

Tijekom godine posebna pozornost posvećena je na edukaciji suradnika, volontera i stručnjaka iz područja zaštite kulturne baštine, radu istraživačkog tima, te društvene aktivnosti poput izrade origamija, kviza, mindfulness radionice i radionice o brizi o sebi, tečaja plesa, te društvenih igara. Uslijed pandemijskih uvjeta i nedostupnosti prostora, dio aktivnosti se provodio na otvorenom, poput interpretativne šetnje Zagrebom

povodom IDAHOBIT-a, sudjelovanje na Pride Ride-u u sklopu inicijative Ponosni Zagreb, planinarskom druženju i šetnji gradom u suradnji s qSPORT-om, te šetnjama s kućnim ljubimcima.

U ISKORAK CENTRU ZAGREB TIJEKOM 2020. GODINE ODRŽANO JE

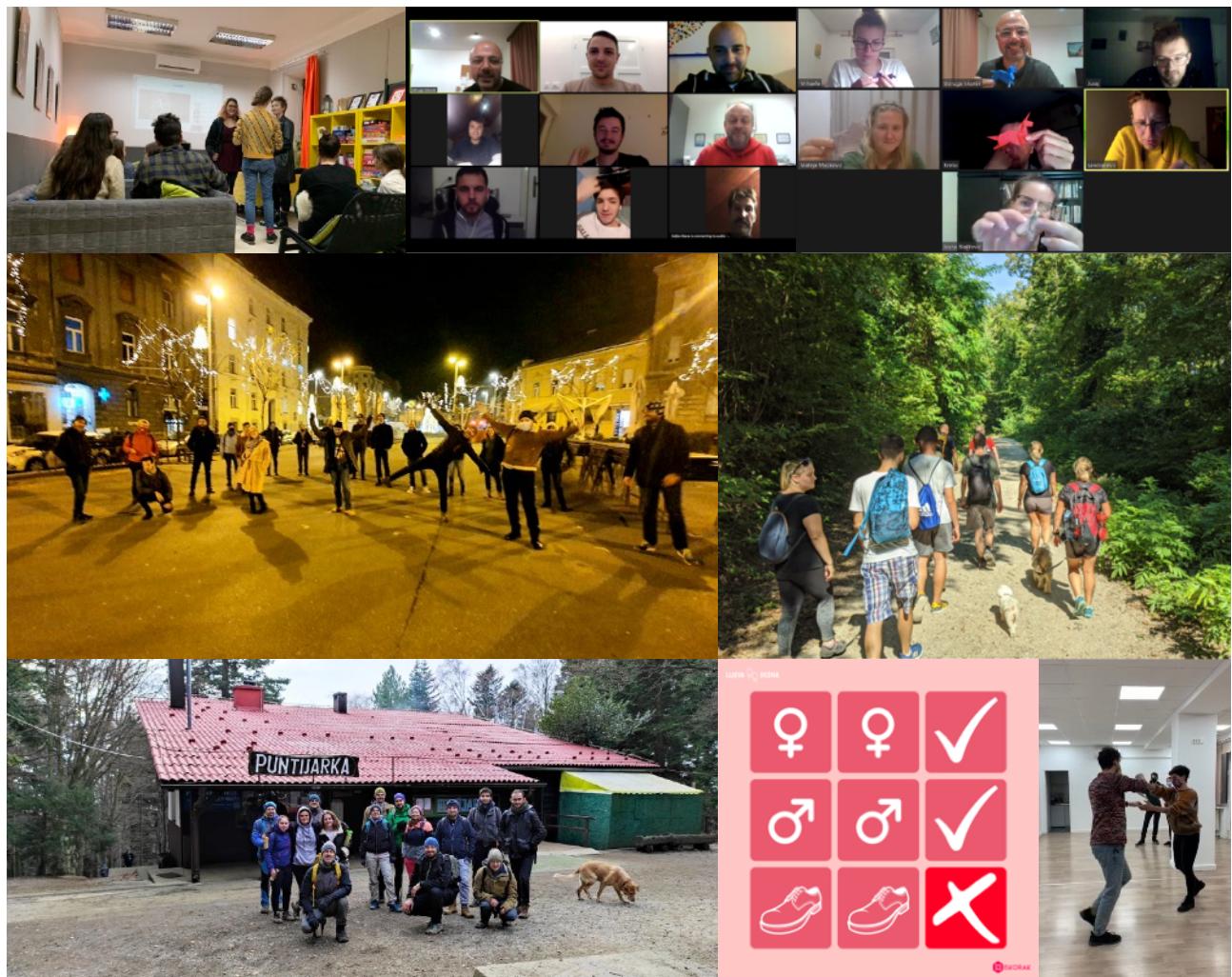
17

aktivnosti

276

sudionika/ca

Zbog kombinacije privremene nedostupnosti vlastitog prostora te strogih protupandemijskih ograničenja, dio aktivnosti je proveden i online. Društveno-kulturne aktivnosti poput online queer origamija, mjesечni sastanci volontera i suradnika Iskoraka na hrvatskom te prema potrebi posebno na engleskom jeziku, kao i sastanaka stručnjaka na temu zaštite LGBTI baštine, održani su koristeći platformu Zoom.

AUT GLEDAONICA / SASTANAK VOLONTERA I SURADNIKA / ONLINE ORIGAMI / AKTIVNOSTI NA OTVORENOM (DOG WALKS & QUEER TALKS, PLANINARENJE) / LGBTIQ PLESNI TEČAJ U LIJEVA&DESNA

Prostor Udruge koristile su i suradne organizacije: Dugine obitelji, qSPORT, inicijativa AUT, Zagrebački kolektiv poluprofesionalnih kazalištaraca i CITIS - Centar za integrativnu geštalt terapiju i savjetovanje.

IZDVAJAMO

GAY.HR / HAER.HR

Podsjećamo da nam je tijekom 2019. godine protupravno otuđena društvena mreža gay.hr/haer.hr. Postoji opravdana sumnja da su ju otudili bivši zaposlenik Udruge, uz pomoć par volontera i bivšeg suradnika. Nanesena je značajna šteta našim korisnicima, posebice njihovim osobnim podacima. Iskorak je kroz 18 godina održavao najveću i najznačajniju društvenu mrežu u Hrvatskoj za pripadnike seksualnih i rodnih manjina u koju su uloženi brojni resursi Udruge, uključujući rad brojnih volontera. Pokrenuli smo različite procese za povratak gay.hr/haer.hr. CARNET je arbitražnim postupkom vratio domene gay.hr i haer.hr Iskoraku (arbitražna odluka: <https://bit.ly/carnet-gayhr>), a pružatelj mrežnih usluga vratio je pristup serveru. Međutim, daljnjim protupravnim postupanjem, podaci i sadržaj su prebačeni na drugi server i domenu koja nije u nadležnosti hrvatskih institucija. Još uvijek su u tijeku procesi pred Državnim odvjetništvom i Agencijom za zaštitu osobnih podataka. Zbog sporosti kaznenog sustava, pokrenuli smo razvoj nove društvene mreže kako bismo omogućili našim korisnicima sigurno mjesto za komunikaciju, upoznavanje i informiranje.

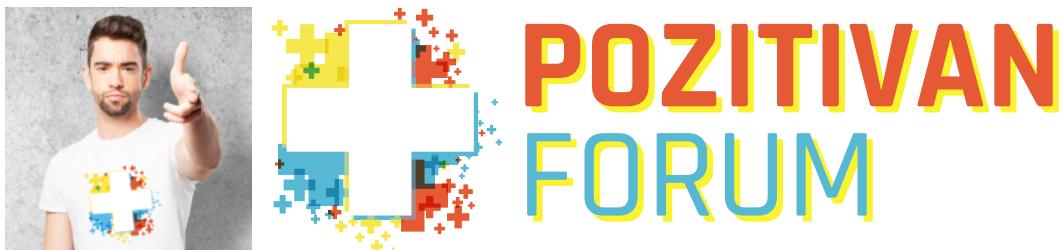

IZDVAJAMO

POZITIVAN FORUM

Osobe koje žive s HIV-om često zadrže svoj HIV status za sebe zbog česte stigmatizacije i diskriminacije. Iz tog razloga 2016. godine pokrenut je Pozitivan Forum, sigurni online prostor na kojem osobe koje žive s HIV-om mogu izmjenjivati svoja iskustva s drugim osobama koje žive s HIV-om, upoznavati se i saznati nove informacije. Pozitivnom Forumu mogu pristupiti samo osobe koje žive s HIV-om i stručnjaci iz područja HIV-a. Za pristup potreban je kod koji korisnici dobiju preko Klinika za liječenje HIV-a i suradnih udruga. Forum se može koristiti i i preko mobilne

aplikacije koja je dostupna za Android i iOS. Članovi foruma nalaze se i uživo na raznim društvenim događajima, poput izleta, susreta na Klinici, zajedničkim odlascima na konferencije i slično. Pozitivan Forum ima i svoju WhatsApp grupu i Facebook stranicu. U 2020. godini ukupno je bilo 246 registriranih korisnika.

IZDVAJAMO

PSIHOLOŠKE RADIONICE

Psihološke radionice osmišljene su sa svrhom poticanja osobnog rasta i razvoja, ali i socijalizacije korisnika. Održane su dvije psihološke radionice, "Mindfulness" i "Briga o sebi".

IZDVAJAMO

TEČAJ PLESA U PLESNOJ ŠKOLI "LIJEVA&DESNA"

Tijekom 2020. godine organiziran je prvi besplatni plesni tečaj za LGBTIQ parove u suradnji s plesnom školom Lijeva&Desna. Osmišljen je s jednim ciljem - da svi mogu plesati, s kim god žele. Održano je nekoliko sati tečaja, a zbog COVID-19 pandemije tečaj je morao biti pauziran.

The image contains three distinct panels. The first panel on the left is a graphic titled "LJVEA & DESNA" at the top. It features a 3x3 grid of icons: the first row shows female and male symbols with a checkmark; the second row shows male and male symbols with a checkmark; the third row shows two shoes with an 'X'. The second panel in the center is a photograph of two people dancing in a room with wooden floors and white walls. The third panel on the right is a graphic with the text "NEPRIRODNO JE DA IMAŠ DVIJE LIJEVE" in large, bold, blue and red letters. Below this text are the logos for "LJVEA & DESNA" and "ISKORAK".

VIZUALI I TEČAJ PLESA

ISKORAK NAPRIJED

Hrvatsko javno mnjenje ima negativne stavove prema osobama koji su pripadnici seksualnih i rodnih manjina, kao i prema osobama koje žive s HIV-om. Unatoč mnogim zakonodavnim pomacima još uvijek se susrećemo s diskriminacijom i stigmatizacijom koja nije uvijek jasno vidljiva i opipljiva. Naše zagovaračke aktivnosti za unaprjeđenje društva u ovoj godini su usmjerene na jačanje odgovora na rastuću epidemiju HIV-a u našoj populaciji gej i biseksualnih muškaraca, edukaciju medicinskih djelatnika, smanjenje stigmatizacije prema osobama koje žive s HIV-om te pružanje pravne podrške našim korisnicima.

IZDVAJAMO

KONFERENCIJA NOOLA

Održana je online konferencija NOOLA koja prati napredak Hrvatske prema nula novih HIV infekcija, nula smrti povezanih s HIV-om i nula stigme. Glavna tema je ostvarenje međunarodnih ciljeva za završetak HIV epidemije, odnosno postizanje nule. Na konferenciji smo željeli povezati stručnjake i osobe na čije živote HIV utječe. Sudjelovalo je preko 200 sudionika/ca među kojima su liječnici raznih specijalizacija, medicinski tehničari, psiholozi, psihijatri, stomatolozi i drugi zdravstveni stručnjaci, studenti te osobe koje provode zdravstvene programe u zajednici, kao i druge osobe koje žive s HIV-om ili na koje HIV utječe. Program je uključio teme o različitim oblicima prevencije i liječenja te utjecaja stigme.

KONFERENCIJA NOOLA / SCREENSHOT WEB STRANICE S INFORMACIJAMA O KONFERENCIJI

IZDVAJAMO

KAMPANJA NEMJERLJIVO=NEZARAZNO

Tijekom 2020. nastavili smo nacionalnu kampanju Nemjerljivo=Nezarazno (N=N). Osnovna poruka kampanje je da osobe koje žive s HIV-om i redovito uzimaju lijekove te imaju nemjerljivu razinu virusa, ne mogu prenijeti HIV svojim seksualnim partnerima. Nemjerljivo jednako nezarazno (N=N). Kampanjom se želi ukazati na koristi antiretrovirusne terapije za očuvanje zdravlja i prevenciju prijenosa HIV-a.

VIZUALI KAMPANJE N=N

"Danas smatramo da osobe koje redovito uzimaju antiretrovirusne lijekove i održavaju nemjerljivu količinu virusa u krvi ne prenose HIV spolnim putem." - prof. dr. sc. Josip Begovac, voditelj Referentnog centra za dijagnostiku i liječenje HIV-a (Klinika za infektivne bolesti "Dr. Fran Mihaljević")

Više informacija se može pronaći na mrežnom sjedištu kampanje na poveznici: nemjerljivo.com.

IZDVAJAMO

ZAGOVARANJE U PODRUČJU HIV-A

Tijekom 2020. godine nastavljen je rad Nacionalnog povjerenstva za suzbijanje HIV/AIDS-a radi koordinacije nacionalnih i međunarodnih aktivnosti vezanih za HIV/AIDS u Hrvatskoj, koje je osnovala Vlada Republike Hrvatske. Iskorak je aktivno uključen u rad Povjerenstva kao predstavnik organizacija civilnog društva u području zdravstva te

aktivno zagovara interes MSM populacija, koja nosi najveći teret epidemije HIV-a u Hrvatskoj. U 2020. potaknuli smo osnivanje radne skupine za poboljašnje testiranja u Hrvatskoj, odnosno demedikalizaciju i omogućivanje samotestiranja.

Dodatno, sudjelovali smo u radnim skupinama Europskog centra za kontrolu i prevenciju bolesti (ECDC) vezano za poboljšanje izvještavanje zemalja u EU, razvoju PrEP smjernica te istraživanju o razini stigme vezane uz HIV u Europi.

IZDVAJAMO

PRAVNA POMOĆ

Osobe koje traže pravnu pomoć mogu nam se javiti putem emaila, telefona ili društvenih mreža. Pružamo informacije i pomažemo u kontaktu s odgovarajućim pružateljima usluga, poput Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Pučke pravobraniteljice. U 2020. godini nastavili smo suradnju s odvjetnikom koji svakog utorka po dogovoru pruža pravno savjetovanje u Iskoraku. U svom radu pružamo podršku LGBTI osobama, kao i osobama koje žive s HIV-om. Istimemo slučaj diskriminacije osobe koja živi s HIV-om u jednim toplicama u Hrvatskoj, koju je potvrdila pučka pravobraniteljica.

REPUBLIKA HRVATSKA

PUČKI PRAVOBRANITELJ

Broj:

Zagreb, 11. svibnja 2020.

SPECIJALNA BOLNICA ZA MEDICINSKU

Predmet: Pritužba zbog diskriminacije HIV pozitivnog pacijenta, upozorenje i preporuka
- daje se

Poštovani,

pučka pravobraniteljica je, kao središnje tijelo nadležno za suzbijanje diskriminacije, završila ispitni postupak po pritužbi gospodina ██████████ kojem je u Specijalnoj bolnici za ██████████ zbog njegovog zdravstvenog stanja, bila uskraćena zdravstvena usluga koja mu je naknadno pružena tek nakon intervencije nadležnih državnih tijela i u medicinski upitnom roku.

DIO DOPISA PUČKE PRAVOBRANITELJICE

IZDVAJAMO

PONOSNI ZAGREB

Kroz sudjelovanje Iskoraka u inicijativi Ponosni Zagreb, ostvareno je dodatno povezivanje i suradnja s pojedinim udrugama i zajednicom u cijelini, razmjena iskustava te dijeljenje resursa, a ostvarena je bolja koordinacija i samokritičko sagledavanje aktivnosti LGBTI sektora usmjereno na kontinuirano poboljšanje.

PONOSNI ZAGREB VIZUAL / PRIDE RIDE 2020. / INFO LEPEZE

Iskorak je kao partner ove Inicijative sudjelovao u aktivnostima vezanima za prosvjednu vožnju Pride Ride, u sklopu koje su volonteri i djelatnici distribuirali informativne zdravstvene materijale, dok je jedan suradnik sudjelovao u aktivnosti "Živa knjižnica" kako bi se javnosti približilo iskustva osobe koja živi s HIV-om u Hrvatskoj.

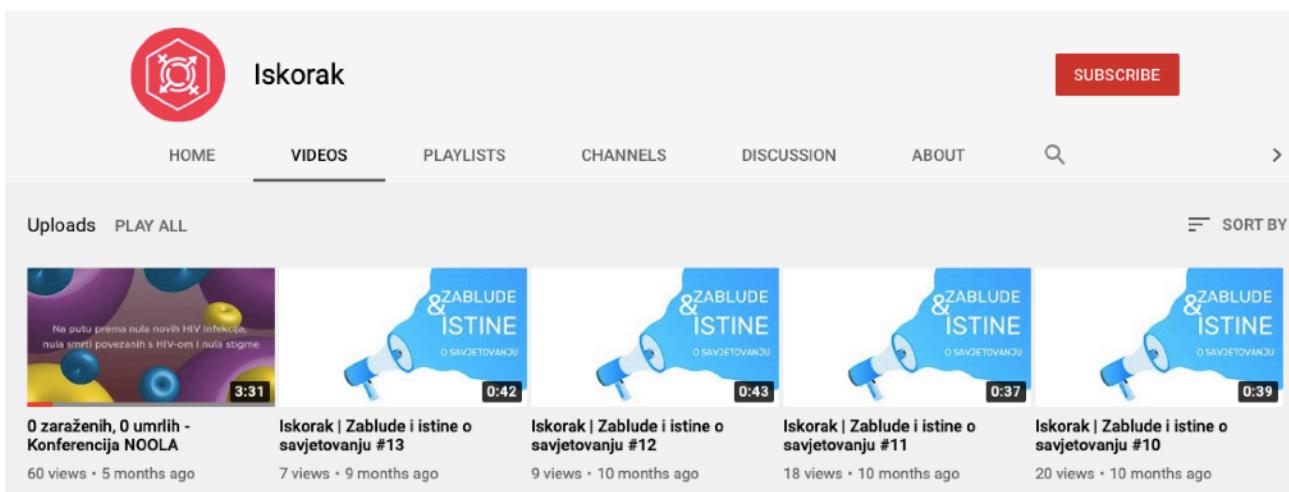

ŽIVA KNJIŽNICA

IZDVAJAMO

YOUTUBE KANAL

Iskorak je pokrenuo vlastiti YouTube kanal na kojem se trenutno nalazi serija kratkih videa na temu "Zablude i istine o savjetovanju" koje je naša psihologinja snimila kako bi korisnici lakše procijenili je li uključivanje u psihološko savjetovanje pravi izbor za njih u ovom trenutku. Kanal će u budućnosti poslužiti i za druge svrhe kao što su informiranje, promicanje tjelesnog, spolnog i mentalnog zdravlja te bilježenje važnih dogadaja za Iskorak i za zajednicu.

SCREENSHOT YOUTUBE KANALA UDRUGE

OSTALO

NACIONALNA AIDS-HR MREŽA

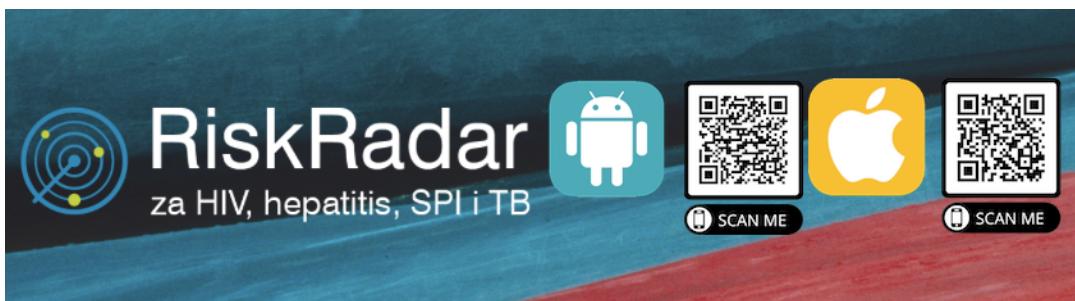
Administratori smo nacionalne online mreže AIDS-HR, u koju su uključeni razni dionici na području HIV-a u Hrvatskoj. Na listi se nalaze predstavnici institucija, udruga, kao i pojedinaca. Putem AIDS-HR mreže izmjenjuju se novosti iz Hrvatske i svijeta, raspravlja o situaciji u Hrvatskoj, poziva na događanja i slično.

118	55
članova/ica	različitih tema u 2020. godini

JOINT ACTION “INTEGRATE”

U 2020. nastavila se provedba europskog projekta INTEGRATE koji sufinancira EU. Provodi se u okviru Trećeg programa za zdravstvo i Radnog programa. U provedbi ovog projekta sudjeluje 29 partnera. Projekt kojeg koordinira partner iz Danske nastavlja se na aktivnosti prethodnih i aktualnih projekata koje financira EU. Općeniti cilj INTEGRATE projekta je poboljšanje razumijevanja i uvođenje integriranih aktivnosti koje se odnose na rano dijagnosticiranje HIV-a, virusnih hepatitisa, tuberkuloze (TB) i spolno prenosivih infekcija (SPI), te prevenciju kao i povezivanje sa skrbi. Osnovna ideja projekta je integracija različitih pristupa koji su razvijeni za HIV, virusne hepatitise, SPI i TB, odnosno pronaći način da se zajednički odgovori na različite infekcije.

Iskorak je uključen u pilotiranje aktivnosti vezano za integrirano testiranje, kao i razvoj mobilne i web aplikacije RiskRadar (integrateja.eu/riskradar) koja pruža informacije o HIV-u, virusnim hepatitisima, SPI i TB.

SCREENSHOT RISK RADAR WEB APLIKACIJE

PROMICANJE VOLONTERIZMA

U sklopu našeg djelovanja poseban značaj pridajemo uključivanju i radu volontera i volonterki. Brojni volonteri i volonterke ključni su za provođenje velikog broja naših društveno-kulturnih i rekreativnih aktivnosti, Europskog tjedna testiranja i Pozitivnog Foruma. Volontiranje je prilika za uključivanje u zajednicu i osnaživanje LGBTI osoba, osoba koje žive s HIV-om i njihovih podržavatelja, kao i za otvaranje prema široj zajednici. Kroz svoj rad volonteri i volonterke doprinose unaprjeđenju naših zdravstvenih, društvenih i zagovaračkih aktivnosti.

2.476	42
volonterska sata	volontera/ki
29	13
muških osoba	ženskih osoba

ISKORAK U MEDIJIMA

02.04.2020.	Pandemija mržnje https://www.portalnovosti.com/pandemija-mrznje
26.04.2020.	Iskorak pokrenuo info centar za LGBTI zajednicu u doba koronavirusa https://www.crol.hr/index.php/zivot/9984-iskorak-pokrenuo-info-centar-za-lgbt-i-zajednicu-u-doba-koronavirusa
02.06.2020.	SPOLNO PRENOSIVE BOLESTI: Udruga Iskorak opet testira na HIV i sifilis https://reci.hr/seksonaut/spolno-zdravlje/spolno-prenosive-bolesti-udruga-iskorak-opet-testira-na-hiv-i-sifilis/

24.09.2020.	Iskorak ponovno testira na HIV i sifilis: Nakon karantene je narastao interes https://hrvatska-danas.com/2020/09/24/iskorak-ponovno-testira-na-hiv-i-sifilis-nakon-karantene-je-narastao-interes/
24.09.2020.	Iskorak ponovno testira na HIV i sifilis: Nakon karantene je narastao interes https://novine.hr/vijesti/iskorak-ponovno-testira-na-hiv-i-sifilis-nakon-karantene-je-narastao-interes
24.09.2020.	Iskorak ponovno testira na HIV i sifilis: 'Nakon karantene je narastao interes' https://www.24sata.hr/news/iskorak-ponovno-testira-na-hiv-i-sifilis-nakon-karantene-je-narastao-interes-718290
21.06.2020.	Testirajte se na HIV i Sifilis i saznajte rezultate za 60 sekundi: Donosimo iskustvo iz prve ruke https://www.zagreb.info/aktualno/zg/testirajte-se-na-hiv-i-sifilis-i-saznajte-rezultate-za-60-sekundi-donosimo-iskustvo-iz-prve-ruke/269224/
03.11.2020.	U jeku borbe s pandemijom koronavirusa, epidemiji HIV/AIDS-a se bliži kraj! http://ordinacija.vecernji.hr/zdravlje/preventiva/u-jeku-borbe-s-pandemijom-koronavirusa-epidemiji-hivaids-a-se-blizi-kraj/
30.11.2020.	Obilježavanje Svjetskog dana borbe protiv AIDS-a u jeku pandemije https://www.crol.hr/index.php/zivot/10127-obiljezavanje-svjetskog-dana-borbe-protiv-aids-a-u-jeku-pandemije

SUDJELOVANJE NA EDUKACIJAMA, KONFERENCIJAMA I STRUČNIM SKUPOVIMA

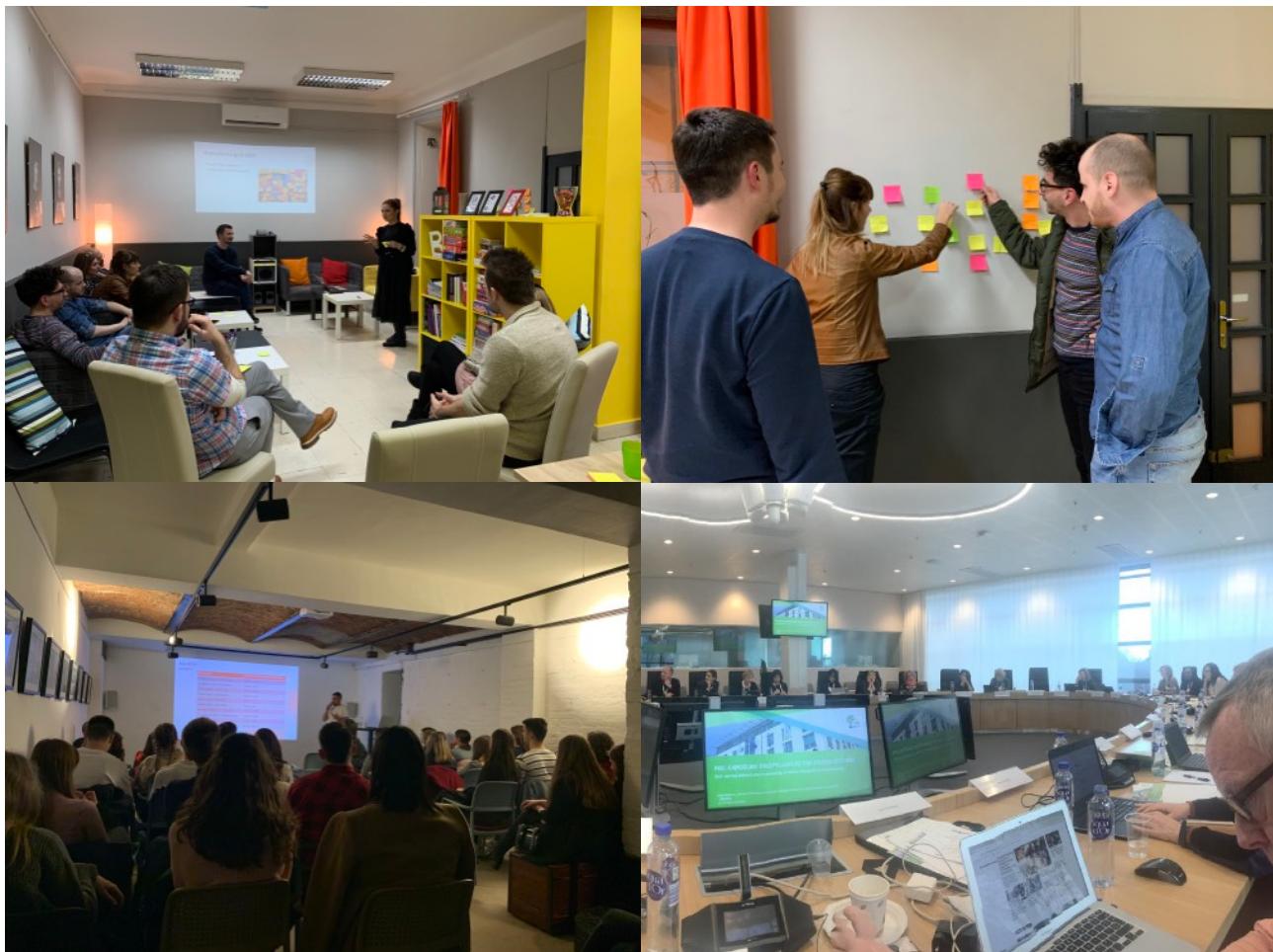
U cilju unaprjeđenja naših znanja, vještina, kao i razmjeni naših iskustava sudjelujemo na raznim edukacijama u Hrvatskoj, Europi i svijetu. U 2020. godini sudjelovali smo na ukupno 32 edukacije, konferencije i stručna skupa.

POPIS EDUCACIJA, STRUČNIH SKUPOVA I KONFERENCIJA U 2020.

28.1.2020.	online	Edukacija Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, Zagreb
29.1.2020	online	AQYI webinar "Queering The Arts"
12-13.2.2020.	Stockholm	ECDC Scientific Panel Meeting on Pre-exposure prophylaxis in EU/EEA
21.2.2020.	Osijek	Edukacija "Moj HIV+ pacijent"
4.3.2020.	online	Seksualna terapija seksualnih poremećaja kod muškaraca i žena
17.-18.3.2020.	online	Konferencija "Kompetencije pomagača za izgradnju uključivog društva"
9.4.2020.	online	AQYI webinar "Self Care and Mindfulness"
26.-27.5.2020.	online	INTEGRATE Joint Action sastanak
12.6.2020	online	The 2020 East meets West Conference
28.4.2020.	online	Webinar COVID-19: Access and uptake of self-testing for HIV via community centres, EATG
31.8.2020	online	AQYI webinar "The role of entertainment in the LGBTQI advocacy in Africa"
9.-10.9.2020.	online	Konferencija "Virtual Fast Track Cities 2020"
28.9-2.10.2020.	online	Online tečaj: Measuring service coverage and impact of HIV interventions in key and vulnerable populations, Suradni centar Svjetske zdravstvene organizacije
28.9.2020	online	Webinar/inspirational meeting "Queering the Collections – Seksuele en genderdiverseit in erfgoed"

29.9.2020	online	PrEP in Europe Webinar: PrEP, sex, intimacy and mental health
15.-17.10.2020.	online	Konferencija "Kultura različitosti" Tiflološkog muzeja u Zagrebu
19.-23.10.2020.	online	ILGA Online Gathering 2020
24.-25.10.2020.	online	ILGA General Assembly
27.10.2020.	online	Dublin Declaration Advisory Group meeting: Monitoring the HIV response in Europe and Central Asia, ECDC, Stockholm
29.10.2020.	online	Fast-track city Zagreb, update meeting, IAPAC, ViiV Healthcare, GSK
04.11.2020.	online	Aktivno sudjelovanje OSI (osoba s invaliditetom) u životu zajednice, Hrvatska i EU praksa, Udruga Zamisli
2020.	Zagreb	Edukacija za IGT psihoterapeuta, CITIS - centar za integrativnu geštalt terapiju i savjetovanje
17.11.2020.	online	Standard of Care Workshop on Barriers to PrEP, EACS
23.11.2020.	online	Online sastanak Nacionalnog povjerenstva za suzbijanje HIV/AIDS-a
24.11.2020.	online	Webinar: Drug Use and Sexual Health in times of COVID19, MPACT
26.11.2020.	online	WE PROJECT: Fokus grupa s dionicima, Forum za slobodu odgoja
27.11.2020.	online	Simpozij povodom dana AIDS-a, Hrvatsko društvo za infektivne bolesti Hrvatskog liječničkog zbora
27.11.2020.	online	Konferencija "HIV and COVID-19 Conference Programme", Legebitra, Slovenija
1.12.2020.	online	Delivering good mental health for people living with HIV, HIV outcomes initiative
2.12.2020.	online	Sastanak radne skupine za samotestiranje i demedikalizaciju testiranja, Ministarstvo zdravstva
3.12.2020	online	Webinar na temu Erasmus akreditacija u području mladih

9.12.2020.	online	Sastanak radne skupine za samotestiranje i demedikalizaciju testiranja, Ministarstvo zdravstva
16.12.2020.	online	Sastanak radne skupine za samotestiranje i demedikalizaciju testiranja, Ministarstvo zdravstva

EDUKACIJA ZA LIJEČNIKE (SAVJETNIKE) / EDUKACIJA "MOJ HIV+ PACIJENT" / PREP SASTANAK U STOCKHOLMU

OSTALE BROJKE

STATISTIKA WEB STRANICA

<u>iskorak.hr</u>	11.255	29.811
<u>pozitivanforum.com</u>		
<u>nemjerljivo.com</u>	posjetitelja/ica	učitavanja stranica
<u>tjedan-testiranja.eu</u>		

<u>facebook.com/iskorak.hr</u>	12.366	236	22.589
	korisnika/ca	objava	prosječni doseg

ZAHVALE

Zahvaljujemo svim našim članovima, korisnicima naših usluga, volonterima, partnerima, donatorima te suradnicima i suradnim organizacijama s kojima smo radili u 2020. godini.

Suradnici/ce:

ukupno 86 suradnika/ca

Suradne organizacije:

Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Klinika za infektivne bolesti "Dr. Fran Mihaljević", Suradni centar Svjetske zdravstvene organizacije za praćenje epidemije HIV-a, Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Ured pučke pravobraniteljice, CroMSIC, Domine (Split), Dugine obitelji, Lori (Rijeka), qSport Zagreb, qSport Split, queerAnarchive (Split), Trans Aid, Zagreb Pride, Zbeletron (queer2queer), Asocijacija Duga (Srbija), AS Centar (Srbija), Colegas (Španjolska), Čovekoljublje (Srbija), Legebitra (Slovenija), LGBT Forum Progres (Crna Gora), Plushivisti (Slovenija), Potent (Srbija), Denis club, klub Hotpot, LGBT centar Split, sauna Aquateam (Rijeka), sauna Mobilus, NZJZ Primorsko-goranske županije, NZJZ Splitsko-dalmatinske županije, ZZJZ Istarske županije, ZZJZ Karlovačke županije, ZZJZ Osječko-baranjske županije

Donatori:

Grad Zagreb (Gradski ured za zdravstvo, Gradski ured za obrazovanje kulturu i sport), Ministarstvo zdravstva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, Treći program za zdravstvo Europske unije

Ministarstvo
zdravstva

Finansijski
podržava
Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

3rd
Health
Programme